

## ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:  
 Egész évre... 16 kor.  
 Negyedévre... 4 "

Helyben házhoz hozva:  
 Egész évre... 20 kor.  
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:  
 Egész évre... 24 kor.  
 Negyedévre... 6 "

# TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és  
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Aszerkesztőség kéziratok visszaadásán  
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a  
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

## A fiatalok büntetése.

Irta Nagy Zoltán, kir. törvényszéki bíró.

Papíroson, a büntető törvénykönyvnek módosításáról szóló 1908. évi XXXVI. t. cikknek az ugynevezett büntető novellának a fiatalokra vonatkozó rendelkezése 1910. évi január hó 1-én lépett életbe. Papíroson, ismételjük, miután a büntető novella végrehajtása tárgyában kiadott rendelet e fejezetre nézve a hatályba lépés napjaként a fenti napot jelöli meg, de mindezekig szabályozó rendelet nem jelent meg s a dolog úgy áll, hogy a törvény 1910. január hó 1-étől érvényben van, azt alkalmazni kell, de a mód, az eszköz, a törvény végrehajtása tekintetében még késik. Maga a rendelkezés azonban és e rendelkezésekben lefektetett elvek annyira fontosak és első sorban a nagy társadalmat közelről annyira érdeklők, hogy megismerni legalább az irányelveket nem lesz felesleges.

Az 1880. évi szeptember hó 1-től alkalmazott magyar telenes büntető törvénykönyvnek a fiatalokra vonatkozó rendelkezése volt a legfoghatóbb. Ugyan is büntető törvénykönyvünk szerint a fiatalok (12—16 év közötti lévők) csak akkor voltak büntethetők, ha meg-

volt a cselekmény büntettségének felismerésére szükséges képességük. A fiatalok büntetése, a büntetés és felismerés tekintetében, úgy bírálta el a törvény, mint a felnőttek (20 éven felüliek) cselekményeit. Nem tett különbséget e két csoport büntetése és társadalmi veszélyessége között, ugyanazon elbírálásban részesítette a fiatalokat, mint a felnőtteket. Azokkal, kik valamilyen büntetés elkövetésekor életük 12-ik évét még be nem töltötték, pedig egyszerűen nem törődött, magyarul mondva, hagyta őket futni. A fiatalokra vonatkozólag csupán enyhébb büntetést állapított meg a helyett, hogy az egyéniséghez alkalmazkodva szabta volna ki esetről-esetre a büntetési nemet, hogy javítsa s ekként átalakítsa is a fiatalokat, arra nem volt eszköze a törvény szerint alkalmazott büntetések által.

Az Európaszerte vezető új kriminológiai irány, az élet felismerésén alapuló művelődés és tudomány fejlődés azóta megjelölte már, — hogy egy a büntetés feltétele, valamint a büntethetőség alapja az erkölcsi szabadság. Az erkölcsi szabadság pedig a nevelés, a javítás eszközei által alakulhat meg. A szabadságot nem a felismerési képesség,

hanem az értelmi és erkölcsi fejlettséggel együtt járó ellentálló erő biztosítja. S miután a büntetésnek skarati elhatározás folyamánya, erre az akaratra befolyást kell gyakorolni az érzelmi ösztönök megfényezésével, a külső ingerek el-távolításával és a környezet helyes megválasztásával. Mindezeknek eszköze pedig nem a megtorlás az alkalmazott büntetés által, hanem a megmentés a nevelés eszközeinek kiválasztott felhasználása által. Különösen áll e tétel a fiatalokra. Ezért a novellának a fiatalokat illetőleg az az intézkedése, hogy az, aki a büntetés vagy vétség elkövetésekor életének tizenkettedik évét már meghaladta, de tizenharmadik évét még be nem töltötte, csak akkor vonható büntetőjogi felelősség alá, ha a büntethető-éghöz szükséges értelmi és erkölcsi fejlettséggel bír. Ezzel kapcsolatos azután, hogy ha ily fiatalok ily képességgel nem bír, házi felügyeletre, esetleg javító nevelésre utalható és hogy az erkölcsi romlásnak kitétt vagy züllésnek indult 12-ik évét még túl nem haladott gyermek gyermekmenhelybe szállítandó s a gyámhatóság intézkedik további javító nevelése iránt.

A tulajdonképeni fiatalokra nézve nem büntetéseket, hanem intézkedése-

## „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

### Egy kis tévedés.

(Angolból.)

Félszégem és szerénységem mindig nagy hátrányomra szolgált és csak abban találham vigasztalásomat, hogy ez a gyöngeségem ma már a nem nagyon elterjedt emberi erények közé tartozik. Manap-ig kapaszkodás, tolokodás nélkül bajos előre haladni az élet tükre-  
 kérésében.

Félszégemnek, helyesebben szerénységemnek köszönhetem azt a kínos helyzetet is, melybe egy este, akaratom ellenére, belesodortattam és amelyet most híven el akarok mondani. Kellemtelenebb helyzetet már képzelni is alig lehet.

Ugy kezdődött, hogy egy napon a Præsident-utcában találkoztam Simpson Artur barátommal. Egy hajó fedélzetén utközben ismerkedtünk meg, de ő Képtadiban maradt, míg én Johannesburgig tovább utaztam. Miután kedvező emlékekkel vártunk meg egymástól, most annál inkább örvendtünk a véletlen találkozásnak és szívélyesen üdvözöltük egymást.

Ugy a sietős lévén, egyszerűen arra szorítottunk, hogy köszönősen tudatuk cím-inket, egyben meghívott másnap estére a klubjába vacsorára, azután megváltunk.

Másnap reggel a következő levelet kaptam tőle:

»Kedves Brown! Tegnap elválásunk után találkoztam egy régi jóbarátommal, Stanleyval. Évek óta nem láttuk egymást, tehát nagyon megörültünk a viszontlátásnak. Házat bérlet itt és holnap akar egy estély keretében az itteni társadalomnak bemutatkozni, melyre engem is meghívott. Mentségemül kijelenttem neki, hogy ugyanazon időben én is kedves vendéget várok, de ő nem fogadta el lemondásomat. »Hozza magával a barátját« — így szólt — »az ön barátai mindig szívesen látott vendégeim lesznek, sőt a feleségem külön meghívót is küld majd neki. Ettől nem tágitok és mindkettőjüket biztosan elvárom!« Kénytelen voltam tehát szíves meghívását mindkettőnk nevében elfogadni és ma este félnyolckor érted meye a lakásodra. Stanleyék nagyon derék emberek és biztosan tudom, hogy körükben jól érzed majd magadat. Reményltem tervem ellen nem lesz semmi kifogásod. Szívesen üdvözöl!

Simpson Artur.

Ugyanazzal a postával hivatalos meghívást kaptam Mrs. Stanleytól, a 8 órakor kezdődő estélyre.

Bővebb megfontolás után rájöttem, hogy ez a meghívás éppen kapóra jött. A frakkomat — mióta szárazföldre léptem — még nem használhattam és csak előnyre válhat, ha egy kicsit szellőztetném. Ezenkívül arról értesültem, hogy Mrs. Stanley igen befolyásos egyéniség, a bemutatkozás nála tehát minden körülmények között csak előnyre válhatik.

Este kíváló gondossággal öltözködtem és csekély akadályok után virágot is kerítettem a gomblyukamba. A nyakkendő divat ugyan gyakran változik, de meg voltam győződve, hogy az én fenér nyakkendőm a legutolsó divatnak is megfelel. Frakkom hosszúságában sem volt okom kételkedni, mert érő, hat hét előt, Piccadillyben, a szabóm ünnepélyesen biztosított. A tükörbe nézve teljesen meg voltam elégedve magammal. Simpson barátomnak nem lesz oka miattam pironkodni, ha az estélyen akármilyen »előkelő állapotok« lesznek is jelen.

Félnyolckor már teljesen felkészülve türelmedenül vártam Smpson; de hiába vártam és türelmetlenségem, no meg az éhségem is percről percre növekedett. Háromnegyed hétkor

# KOBRÁK

## cipő-különlegességek Fuchs Miklósnál,

Nagyvárad, Szent László-tér 1.

Telefon: 847. szám.

ket állapít meg a törvény. Ilyenek a dorgálás, a próbára bocsátás, a javító nevelés és végső fokon a fogház vagy államfogház büntetés. Ezek alkalmazásánál mindenkor a fiatalok egyéniségét értelmi és erkölcsi fejlettségének fokát, életviszonyait veszi figyelembe a bíró szerint mint a fiatalok jövőbeli magaviselete és erkölcsi fejlődése szempontjából szükségesnek tartja. A dorgálás erkölcsi hatása, a próbára bocsátás egyéni és erkölcsi biztosítékokhoz kötött, a javító nevelés eszközei és szervei által megválasztott a fogház, e célra szervezett és kijelölt. Mindannyiát átlengeti a törekvés, hogy akaratot oltson a bűnbeesett fiatalok lelkébe ellenállani a bűnös hajlamoknak, felkelteni és ha felkeltette erőssé és szilárdá tenni az erkölcsi szabadság érzését.

Azt, hogy általában valamely törvény jó vagy rossz, csak az élet, a gyakorlat és alkalmazás igazolhatja. A törekvést ebben az irányban elősegíteni nemcsak a magyar bíróság szakképzettsége, hanem emberi érzése, átértékelése fogja megmenteni, hanem annak a társadalomnak a szakadatlan és eredményes munkássága, mely a gyermekvédelem gyűjtő fogalma alatt ismeretes. A törvényhozás a társadalom éber, kitartó és következetes tevékenysége számításra várja, hogy a javító nevelés céljára felállított intézmények gyakorlatilag megvalósítsák-e az akarat felkeltését és szilárdá tételét.

**A bán a királynál.** Báró Rauck Pál horvát bán, aki tegnap óta Bécsben van, valószínűleg holnap kihallgatáson jelenik meg a királynál. Tegnap és ma a bán a királyi család

kezdődött hotelünkben az étkezési idő és mikor a tányérok, kések és villák vidám csörrenései fülemhez felhatoltak, idegesen óhajtottam Sipson minél előbbi érkezését.

Az óra mutatója lassan, nehézkesen mászott előre és mikor már háromnegyed nyolchoz eljutott és türelmetlenségem a legmagasabb fokra hágott, egy sürgönyhordó kétes alakja jelent meg a láthatáron. »Egy Brown nevű urat keresek! — kiáltotta harsányan. A folyosóra rohantam, kikaptam a kezéből a sürgönyt, felbontottam és hirtelen átfutottam: »Sürgős vendők mai estémet igénybe veszik. Menj egyedül Stanleyékhez, fejezd ki sajnálatomat. Simpson.«

Kellően helyzetbe jutottam. Egyedül menjek olyan családnak, melyet eddig nem ismertem! Másrészt meghívást kaptam a háziasszonytól, végül pedig itthon már nem kaptam volna vacsorát, mert az ebédlő már egészen kiürült és pincérek leszedtek a teritékeket.

Hát elmegyek! — biztattam magamat rövid habozás után; bérkocsit szőlítottam és beleugrottam. Kellően, lanya est volt, tehát nem vittem magammal felöltőt. A ház egy negyedóránnyira feküdt a Bramfonstein külvárosban. En csak felületesen ismertem a ház

tagjainál tolmácsolta a horvát országos kormány ujévi jókívánságait.

**Khuen Héderváry gróf elutazása.** Khuen Héderváry Károly gróf, mint a Magyar Tudósító jeleni, vasárnap délután hédervári birtokára utazott.

**A képviselőház felirata.** A képviselőház felirati bizottsága, amelyet a Holló-féle indítvány értelmében küldtek ki, holnap, kedden délután 5 órakor az I. számú bizottsági teremben ülést tart. Ezen az ülésen fogja Nagy Dezső előadó betérjeszteni a felirat tervezetét.

**A függetlenségi kooperáció.** Kmetty Károly tegnap a függetlenségi pártkörben fölvetette a függetlenségi pártok kooperáció egyesítését. Az eszme egyhangú helyesléssel találkozott s Justh Gyula sem ellenezte, ha e tárgyban Kmetty érintkezésbe lép a Kossuth-párttal.

Hogy a Kossuth-pártban mit szólnak e tervhez: Kérdést intéztünk Lengyel Zoltán orsz. képviselőhöz. Lengyel Zoltán ezeket mondotta nekünk:

— Nem vagyok döntő tényező. Egy párt kötelekbe tartozom és így nyilatkozatomban meg vagyok kötve. Így csak egyéni véleményemnek adhatok kifejezést. A kooperációt helyesnek tartom arra az esetre, ha a Lukács-kabinet »kifüstpöléséről« van szó. E célból mindnyájuknak össze kell állnunk. De ha valami távolabbi cél lebeg szem előtt, úgy meg kell szabni a kooperáció tárgyi és személyi feltételeit. Mert a másik párt részéről súlyos természetű sértések követték el és ezeket előbb jóvá kell tenni. A kooperációt különben nem tartom helyesnek. Ez még lazább, mint a megbukott koalíció. A mai zűllött pártviszonyok között új alakulásra van szükség. Ez pedig csak úgy fog bekövetkezni, ha a politikai vezérekben elég erély lesz, vagy pedig, ha Bécs még jobban fog

tájékat, de a kocsisom biztosított, hogy ő tudja, hol van.

Nemsokára odaérteztünk és a kocsit megállt az ódivatu, egyemeletes, négyszögletű ház előtt, melyet minden oldalon veranda futott körül. Négy utcára szolgált és az épület és utcák között, keskeny kertecske vonult végig. Kifizettem a kocsist és a vasrácsos kapun a kertbe léptem. A ház ajtaja nyitva állott és egy folyosóra nyílt. Végigjártam a folyosón, megköpögtem minden ajtót, de választ nem kaptam. Ehelyett azonban kellemes ételszag csiklandozta az orromat. Még néhány lépést tettem előre és csak akkor vettem észre tévedésemet. A ház homlokzata a másik oldalon, a másik utca mentén volt. Én a hátsó ajtón léptem be és most éppen a konyha előtt álltam. Már megtudtam, hogy tévedésemet jóvátegyem, mikor hirtelen feltárult a konyha ajtaja és fehér vászonkabátos, fehérsapkás marcona alak robant ki felém. Lekapta fejéről a kalapot, felakasztotta a fogásra és minden további magyarázat nélkül a konyha felé társzolgált.

— Hol a pokolba késett ennyi ideig? — kérdezte durván. — Már nyolc óra, minden készen áll és csak magára vártam, hogy tálassunk.

nyomni bennüket, úgy, hogy mindnyájan egy táborba állunk a nemzeti jogok védelmére.

## A politikai válság.

### Döntés nincs.

Ismét ezzel a stereotyp jelzéssel kell kezdeni a válságról szóló napi krónikánkat. Lukács László audiencián volt a királynál, bemutatva a csonka-kabinet takaros névsorát, referált újabb tárgyalásainak eredményéről, illetve eredménytelenségéről s ennek hallatára a király úgy látszik gondolkodóba esett s Lukácsot avval a sablonos kijelentéssel bocsátotta el, amelyet annyiszor volt szerencséje hallani Wekerlének is, hogy a döntést fenntartja magának. Lukács a döntést, amely holnapra van kilátásba helyezve, Bécsben várják be.

Az audiencia ilyen eredményére kétségkívül legnagyobb befolyással volt az a kudarc, amely szombaton Justhék részéről érte Lukácsot, aki ezeken most már éppen nem számíthat arra, hogy indemnitást kapjon.

Igy aztán mindjobban előtérbe lép az új választás eshetősége. A Justh-pártban, melyek egysége vezérük szombati fellépésével megint visszatért, februárra gondolják a választásokat s erősen készülnek reá.

Erdekes eszmét vetett fel Kmetty Károly a két függetlenségi párt kooperációjára vonatkozólag. Ebből azonban az eddigiek után alig lesz valami. Egyesülésről meg éppen nem lehet ma még szó sem.

### A csonka kabinet kiegészítése.

Egy bécsi hétfői lap értesülése szerint a Lukács-kabinet kinevezése alkalmával öt tagból fog állani, de már a kormányzás első hetében a felség személye körüli miniszter is ki fog

Hirtelen minden világos lett előttem. Stanleyék bizonyosan segédszakácsot és kisegítő bérszolgát szerződtettek és a szakács most a várt kollégáját képzelte bennem látni. Annyira felbőszített a fickó tévedése, hogy dühömben a nyelvem is megtagadta szolgálatát és mielőtt még időm lett volna felvilágosítani, a hátam mögött egy női hang szólalt meg:

— Készen vannak, Thompson?

Hátrafordultam. Egy hölgy állott a másik ajtó küszöbén. Ő nem láthatott meg engem, de én egészen jól láttam. Estélyi öltözetben volt tehát könnyen kitalálhattam, hogy a ház urnöje, Mrs. Stanley.

— Azonnal társalunk, nagyság asszonyom! A bérszolga éppen most érkezett! — mondta szolgálatkészen a szakács.

— Siessenek kérem, mert a vendégek már mind együtt vannak!

Képtelen voltam egy szót is mondani, de ha a szakács csak egy tekintetre méltatott volna, kétségbeesett arcomról mindent könnyen leolvashatott volna. De a barom annyira elmélyedt munkájába, hogy fel se pillantott Mrs. Stanley még az ajtóban állott és kétségtelenül ez lett volna a bemutatkozásra legalkalmasabb pillanat, ha a különös helyzet hallgatásra nem kárhoztatott volna. Hogy most a konyhaedé-

**Nagy alkalmi kiállítás!** Megérkeztek az összes ujévi szebbnél-szebb gyermekjátékok, ajándék- és disztárgyak, melyek már kivannak állítva a vevő közönség megtekintésére. A mai naptól kezdve az alkalmi vásár megkezdődött. Az idén különös olcsó árakat élvez a vevőközönség.

## Friss és Társánál

Korona és fillér-bazár, Nagyvárad.

Rákóczi-ut.

Telefon 130.

Telefon 130.

nevezetni. Az erre vonatkozó tárgyalások folyamatban vannak, de még nem nyertek befejezést. A király személye körüli miniszter gróf Szapáry Frigyes külügyminiszteri osztálytanácsos lesz, aki bizalmas embere gróf Aehrenthalnak.

#### Az audiencia előtt.

Lukács László audienciája a hétfői általános kihallgatások miatt csak déli 1 órakor lesz. A kihallgatás során, mint a »Magyar Tudósító« értesül, Lukács László designált miniszterelnök a kabinetalakításra vonatkozólag tett lépéseinek és a pártokkal folytatott tárgyalásainak eredményéről tesz jelentést a felségnek. További magatartása teljesen a felség elhatározásától függ. A mennyiben a mai kihallgatáson a végleges kinevezés megtörténik, a lemondott kormány felmentése és az új kormány tagjainak eskütétele a közeli napokban következnek be. Tekintettel azonban a politikai helyzet nehézségeire és a legfelsőbb elhatározás nagy fontosságára, könnyen meg lehet, hogy a felség nem fog dönteni még a mai napra.

#### Lukács utazása.

Lukács László miniszterelnök vasárnap délután a fél három óras gyorsvonattal Bécsbe utazott, ahol hétfőn délelőtt kihallgatáson jelenik meg a királynál. Újában több elbarátja kísérte el Lukács Lászlót, aki, mint egy bécsi táviratuk jelenti, vasárnap este hét órakor megérkezett a császárvárosba. Lukács a Sacher szállóban szállt meg.

#### Hírek a pártkörökből.

A Kossuth párt klubhelyiségében este csak kevés képviselő fordult meg. A vezérek közül sem jött el senki. A képviselők így csak keveset beszéltek a politika kérdéseiről. Nagy elismeréssel nyilatkoztak Jusch Gyula tegnapi nyilatkozatáról, amelyet pártja körében tett, amelyvel egyszer s mindenkorra elvágja a Lukács-

nyek törlekégélől előmázzam és bemutatkozom mint vendég annál a nőnél, aki csak az imént olyan erősen hangsúlyozta, hogy a vendégek már mind együtt vannak ehhez sokkal több bátorság kell nekik, mint amennyivel én rendelkezem. Néhány pillanatnyi kínos gondolkodás után mégis elhatároztam magamat a hősiesség lépésre, de mikorra az ajtó felé fordultam Mrs. Stanley már eltűnt és a székacs a markomba nyomta a nagy leveles tálat.

— Erősen fogd, te hülye! — így kiáltott rám. — És siess vele az ebédőbe, mert kihűl!

— Csak hogy megjött! — hallatszott egy kedves női hang, miatt egy fehérkötényes és főkötős, csinos szobaleány toppant a konyhába. — Már azt hittem el se jön a piacér ur! Most siessen utánam az ebédőbe!

Ügyetlenül követtem a leveles tállal a kezemben és a hosszú folyosón, tágas ebédőbe jutottam, hol terített asztal diszelve, melyen a tálat elhelyeztem; de a menekülésre nem maradt időm, mert a szobaleány jelentése után, a vendégek már párosan az ebédőbe vonultak és a szobaleány betette mögöttük az ajtót.

(Vége köv.)

csal való megegyezés útját. A pártkörben ezekből az volt az általános vélemény, hogy Lukács László hétfői audienciáján visszatesszi ő felsége kezébe megbízását.

A Jusch párt kiubjában nagy volt az élénkség. Mintegy harminc képviselő vitakozott nagyon élénken a társalgóban a pártvezetőség tagjaival, akik közül Batthyány Tivadar gróf, Földes Béla, Bakonyi Samu voltak ott. Valamivel hét óra előtt megjelent a pártkörben Jusch Gyula is, aki így szólította meg a képviselőket:

— Remélem, meg vagytok velem elégedve? Aztán a nélkül, hogy a választ megvárta volna, így folytatta:

— Ugy érzem, úgy tudom, hogy az egyetlen becsületes, helyes és célravezető politikai Ha a párt támogat, ha nem csüggedel, a győzelem elmaradhatatlan. Mert én nem engedek, nem alkuszom. Végigkötődöm a harcot utolsó, lehelletemig.

Hallgatósága helyeselt Jusch Gyulának, aki ezután Kmetty Károlyhoz fordult:

— A függetlenségi pártok kooperációjának eszméjéről, amelyet tegnap fölvetettél, gondolkodtam s elvebe máris hozzájárulok. A legközelebbi értekezleten a pártok foglalkoznia kell ezzel a kérdéssel s jó lenne, ha azt konkrét formában előterjesztenéd.

Kmetty Károly erre örömmel vállalkozott, mert az a meggyőződése, hogy a hatványos pártok tömörülése ellen a függetlenségi pártok kooperációja az egyetlen eszköz.

— Ugy van, — mondta Jusch Gyula. — Különösen nagy veszedelme a függetlenségi törekvéseknek Tisza és Andrássy híveinek egyesülése, mert ez könnyen elnyelheti a Kossuth-pártot. Kossuth és Apponyi szimpátiája Andrássy és Kossuth iránt köcsimert.

— Kossuthot nem féltetem, mondta Kmetty, Apponyit inkább. S a veszedelem csak abban a ragaszkodásban van, amelylyel Kossuth viseltetik Apponyi iránt.

Kmetty Károly szerint nem jelentene ez a kooperáció egyebet, mint azt, hogy a kerületekben függetlenségi párti jelölt ellen, hanem azon kerületeket törekedjenek elhódítani, amelyek 67-esek kezében vannak.

Jusch Gyula általános helyeslés közben jelentette ki, hogy a kerületek elpaktálásába semmi körülmények között nem fog bele-menni. A függetlenségi párt teljes erejéből törekedni fog, az ország többségét a maga politikája számára megnyerni és csak azokat látja a küzdelemben szívesen akik őszintén és minden hátsó gondolat nélkül támogatni akarják. Arról, hogy választások esetére Kossuth Ferenc pártjával való kooperációról lehetne szó, ma egyáltalában nem időszerű beszélni. A körülmények alakulásától függ, hogy ilyenről egyáltalában lehetne szó. Sajnos, idáig csak azt látjuk, hogy Kossuthék a kibontakozást sohasem az igazi függetlenséggel keresték, hanem mindig Andrássyékkel haladtak egy uton. Ilyen előzmények után nagyon is meg fogjuk fontolni az összes körülménye-

ket, hogy egy ilyen kooperáció érdekében állhat-e a függetlenségi pártok?

Kmetty Károly: Ha kooperációról szó volna, az csak abban a formában képzelhető el, hogy Kossuth Ferenc pártja, mint külön párt és a függetlenségi és 48-as párt szintén mint külön párt vesz részt a választási küzdelemben, de a cél az legyen, hogy a 67-eseknek próbálkozását egy többség létrehozása iránt tökéletesen meghiusítsuk és e célra minden függetlenségi ember kezét fogjon. Semmi körülmények között nem szabad megengedni, hogy a 67-esek megint tulsulyra vergődjenek.

Szentiványi Gábor utal arra, hogy ma meg van a függetlenségi pártok az egész ország közvéleményében az a nagy erőssége, hogy függetlenségi, szabadelvű és szociális irányú törekvéseik iránt bizalommal vannak és azért óvakodni kell majd minden lépéstől, amely e bizalmat csökkenthetné.

Lovász Márton szintén nem látja elérkezettnek az időt arra, hogy most a választások esetén Kossuthékkal való kooperációról beszélni lehetne.

Futóky Mór lehetetlennek tartja, hogy a függetlenségi pártban a mostani viszonyok között komolyan beszélhessenek a Kossuthékkal való együttműködésről.

Földes Béla, Lányi Mór a Kossuthékkal való kooperáció kérdéséről szintén így nyilatkoznak.

A Nemzeti Társaskörben vasárnap délután megjelent Khuen Héderváry Károly gróf és hosszan elbeszélgetett a kör tagjaival, akik kizártan tartják, hogy Lukács legyen akciójáról, amelyért végképpen exponálta magát.

#### Kossuthék az ellenzéken.

A Lukács féle kabinet alakulása folytán egyre bizonyosabb lesz, hogy Kossuthék ellenzékbe mennek. Erre vonatkozólag a párt hivatalos lapjában Barabás a következőket írja:

Kossuth Ferencnek és táborának most már csak az ellenzéken van helye. Nagy kötelességek napjai elő állított bennünk a nemzetünk végső s ezt be kell töltenünk.

Ha nem is sikerült utat találni a nemzet kötségtelen jogai érvényesítéséhez, de igenis módot ejük annak, hogy a független és szabad Magyarország élő hite ki ne vesszen a nemzet lelkiületéből.

A multak szent hagyományait és Kossuth Lajos örökét sem elakudunk, sem azokról lemondani, sem azokat kockára tenni nem szabad, s ha nem tudjuk azokat megvalósítani, de igyekezzünk azokat életben tartani s az utódoknak szepőtlően tisztaságukban hátrahagyni.

Ezeket a gondolatokat érleli meg az a szerencse, hogy Kossuth Ferenc szabad levegőre került s hogy újra kezébe veheti a nemzeti függetlenség zászlóját s betöltheti legzesebb hivatását, ott az ellenzéken.

Mi hűséggel követjük őt s követni fogja mindenki, akiben él a hit és meggyőződés, hogy a magyar nemzet függetlensége és szabadsága tud fogja élni — az osztrákok birodalmát.

#### Lukács audienciája.

Lukács 1 órakor jelent meg a királynál kihallgatáson, mely két óra után 5 perccel ért

Legjobban ajánlható az uri közönségnek ruha-beszerzésre

**MITTEILER EDE**

ANGOL DIVAT FÉRFISZABÓ-CÉG

Szövetek méterenként nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be.

Nagyvárad,  
Rákóczi-ut  
(Uri casino épület)  
Telefon 520.

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít férfi-öltönyöket s minden e szakba vágó ruhaneműket. — Női costumókat valódi angol SZÖVETEK nagy választékban.



végett. Az audienciáról a következőket jelentik: — Ő felsége nagyon kegyesen fogadta Lukácsot, aki beszámolt eddigi munkájáról s előterjesztéseket tett a továbbiakra nézve. Lukács előterjesztéseit a király meghallgatta, de azokban nem döntött. A miniszterelnök e szerint a mai napot még Bécsben fogja tölteni, hogy megvárja a király döntését.

A kihallgatás előtt Lukács egy hírlapírónak a következőket mondta:

— Az én kabinetem már össze van állítva és pedig gróf Serényi Béla, Jakabffy Imre, Vavrik Béla és Hazay Samu. A horvát miniszteri tárca ügyében még nem tárgyaltam senkivel, de már erre a tárcára is van jelöltem.

— Nos és mi lesz a programm.

— Ez most nem lényeges. Az én programmom, hogy indemnitást kapjak és ha ezt nem kapom meg, akkor következik a második pont, de erről még időszertlenül beszélni.

### Legujabb.

#### Khuen Héderváry Bécsben.

A politikai események tegnapi szenzációja az, hogy Lukács misszióját mindenki befejezettnek tekinti és Khuen-Héderváry kiküldetését várja. Tegnapi d. u. Khuen meghívót kapott a királyhoz audienciára. Hogy mikor lesz az audiencia, ez még nem bizonyos. Nagyon valószínű, hogy ma vagy holnap Khuen a meghívásra Bécsbe utazott.

#### Lukácshoz nincs bizalom.

Lukács kísérletei nem vezettek eredményre, terveit pedig olyanok, hogy azokból kifolyólag végnélküli harc fog kifejlődni, ha a megvalósításra kerülnek. A pártok az indemnitást semmi szín alatt sem adják meg. A pártok sokkal jobban bíznak Khuen Héderváryban, akivel szemben a Kossuth-párt is engedékenyebb álláspontra helyezkedett s úgy nyilatkozott, hogy az indemnitást neki megszavazza. Apponyi Albert gróf, akit ez ügyben megkérdeztek, a következőket mondta:

— Attól tartok, hogy Khuen-Héderváryval ismét elülről kezdik a tárgyalásokat és akkor hetekig tartó huza-vona következik be. Annyi bizonyos, hogy én már egyáltalán semmiféle szerepre nem vállalkozom.

#### Wekerle Bécsben.

Wekerle Sándor miniszterelnök Bécsbe utazik. Wekerle utazását a kereskedelmi szerződésekké hozzák összefüggésbe. Az a hír van elterjedve, hogy a király azt kívánja Wekerlétől, miszerint a kereskedelmi szerződéseket rendeleti uton léptesse életbe. A király akaratát Wekerle egy nyilatkozata szerint nem hajlandó foganatosítani.

**Kérjük igen tisztelt vidéki olvasóinkat, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében e miatt akadály történjen.**

## Titokzatos kalap.

A rendőrség marcona képű, durva kezű legényei s az ezer szemű detektívek nagy suttogással óriási szakértelemmel sűrűnek forognak egy hatalmas monstrum körül. Ez a monstrum messziről tekintve olyan, mint egy dinnyecsőz gunyhója, közelebről nézve azonban minden kötséget kizárólag a nagyváradi Sötétág miniatúr kiadásában fekszik előttünk. A látszat természetesen csal és ha megmozdítjuk a zöld tömeget s alá merünk nézni, azonnal konstatálhatjuk, hogy a csőzgunyhó alaku hegy egy párisi divatteremben készült 120 koronás 1 méter átmérőjű, 60 centiméter magas női kalap.

Hogy kerül a kalap ilyen társaságba? Azt a rendőrség tudja legkevésbé. A kalap ott fekszik a gyalult fenőfa asztalon és bármily sokat is tudna beszélni, szinte boszontóan hallgat és türi, hogy parfümös részzeit, melyeket bársonyos kacsók illesztettek, talán 6 órával előbb, velencei tükör előtt egy szeszélyes női fejre, most gunyosan mosolygó rendőrök fogdossák össze s rögtönöznek mellette piritóbbnál piritóbb éleket.

A rendőrség nem tud semmit, a kalap hallgat, Becsey a rendőrség Scherlok Holmesé tud a legtöbbet. Ez is csak annyit, hogy a kalapot ő találta az Ezredévi emléktéren egy fagyos pad mellett a hajnali órákban. A környezet, amelyben a kalap az éjjelt töltötte nagyon rideg. Csak legalább egy monogrammos zsebkendő lett volna még mellette. De semmi, semmi.

Hiába kutatnak. Kalapja mindenkinek van és hiába kérdezősködnek, nem akarja elismerni senki, hogy éjjel az Ezredévi emléktéren járt.

— Hm, hm. Valami van a háttérben.

— Valaki, valaki, nem valami, igazítja ki a másik.

— De ki?

— Ez az, hogy ki?

— Talán egy nő.

— Valószínű hogy nő, mert ha férfi lenne, akkor férfikalapot találtunk volna.

— A bizony. Tehát ezzel is többet tudunk, konstatálják. És nem tudnak többet megállapítani, csak pipáznak és kutatnak, de a háttérben lévő nő nem akar jelentkezni.

Amíg a fentiek történnek, addig a következő panaszt adja fel a rendőrség másik hivatalos helyiségében egy ur, akinek kopasz a haja és amint rávilágít a villany, úgy néz ki, mintha két szarv lebegne felette:

— A feleségem ma korán reggel azzal költött fel, hogy valaki ellopta a nagy és új biberkalapját, kérem a nyomozást megindítani.

Plutó.

## UJDONSÁGOK.

\* **A Szent László tér rendezése.** A kereskedelmi miniszter leiratot intézett Nagyvárad városához a Szent László tér rendezése kérdésében. A közgyűlés határozatát, az összes iratok kapesán azzal küldi vissza a miniszter, hogy azokból nem lehet tiszta képet nyerni a rendezésről. Felhívja a várost, hogy a hossz- méretrre, a magassági méretekre hosszszelvényt, helyszínrajzot s ezek alapján pontos elmérete-

tet és költségvetést készítsen s az iratokkal együtt újból terjessze fel.

\* **Vetítő estély.** A nagyváradi Kath. Kör vetítő-estélyén ma Páris kerül sorra. A nagy világváros nevezetességeit fogja bemutatni Szilágyi Dózsa premontrei főgimnáziumi tanár, ki legutóbb egész nagy szünetjét ott töltötte s így közvetlen közelből tanulmányozta annak egyházi, művészi és kulturális intézményeit. Az előadás kezdete 5 órakor.

\* **Akik nem járnak iskolába.** Rész Mihály közéleti iskolai felügyelő-igazgató betérjlesztette a Nagyváradon iskolába be nem írt vagy az iskolázás alól felmentett iskolaköteles korban levő gyermekek kimutatását. A kimutatás szerint van ilyen gyermek: 6—11 éves 116 fiú és 140 leány, 12—14 éves 254 fiú, 235 leány, 15 évnél idősebb 42 fiú, vagyis összesen 412 fiú, 375 leány. Tehát dacára a 20 osztályú állami iskolának ma is csaknem 800 iskolaköteles gyermek nem jár iskolába mint azelőtt. Az állami iskola csak a többi iskolától vontatta el a tanulókat, de nem szedte össze azokat, akik részre alapítva volt.

\* **Jelölések a városnál.** Már említettük, hogy Nagyvárad város csüörtörtői közgyűlésén több választás lesz. Így betöltésre kerül egy II. oszt. fogalmazói, egy I. oszt. egy II. oszt. és két III. osztályú számtanosi állás. A kijelölő választmány tegnap délután ült össze Glacé Antal főispán elnökelete alatt, a kijelölések megejtése végett. A választmány az összes pályázókat jelölte.

\* **A szocialisták népgyűlése.** A nagyváradi szocialisták a jövő vasárnap, január 16-án délután 3 órakor népgyűlést tartanak. Erről bejelentették s a városi tanácstól kérik, hogy a tűzoltó őrtanya nagytermét engedje át a népgyűlés céljaira.

\* **A margittai piac.** A piaci elővásárlás valósággal nagyváradi drágaságot idéz már elő a járási székhelyeken is. A főszolgabírók igyekeznek megfékezni a kofák garázdálkodásait. Így például a margittai piacon a közönség vásárlási ideje alatt a kofáknak vásárolni nem szabad. A tilalmas időt vörös zászlóval jelzi a hatóság. A vörös zászló délig van kifüggesztve, azután fehér zászlóval cserélik fel. Ettől kezdve szabad a kofáknak vásárolniok. A tilalom megszegőit szigorúan bünteti a főszolgabíró. Nem ártana, ha a vörös zászló rendszert Nagyváradon is behoznák, de nemcsak a piacokra, hanem a vámok környékére is.

\* **Tüzesetek kimutatása.** Gráczner Lajos városi tűzoltóparancsnok betérjlesztette az 1909. évben Nagyváradon előfordult tüzesetek statisztikáját. E szerint Ujvároson 26, Kúlvároson 6, Olasziban 19, Várad-Váralján 16, Velencén 3, Csillagvároson 1, a Szőlőkben 1, a földéken 5 tüzeset fordult elő a múlt évben.

\* **Megégett gyermek.** Klaméra Andrásné szül. Petri Ágnes házi dolgait végezvén, 2 és fél éves Fános nevű fiát feltette az asztalra s ő egy pár percet a szobából eltávozott. A kis fiú ezen idő alatt az asztalról lemászott, valahogyan gyufát kerített, amivel játszani kezdett. A kis gyermek kezében a gyufa meggyulladt s ettől ruhája lángot fogott s mire a jajgatásra az édes anyja beszaladt, már, mellesleg combján és oldalán oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy a f. hó 7-én délutáni

# DAJKOVITS

utólérhetetlen villanyfelvételei borus  
sötét napokon legalkalmasabbak! ☼



3 órától kezdődő hosszas szenvedés után f. hó 9-én reggel elhunyt. A megejtendő vizsgálat fogja kideríteni, hogy vajjon gondatlanság nem forog-e fenn.

\* **Körözött betörők.** A hódmezővári sárhelyi rendőrkapitányi hivatal értesítette a nagyváradit rendőrséget, hogy Tóth Ferenc gőzmalmába ismeretlen tettesek behatoltak a az éjjeli őrt megkötötték és a Wertheim-szekrény feltörése után 16 8000 koronát elvittek. A tettesek közül egyre tudnak felvilágosítást nyújtani s ez egy vékony alacsony ember, aki szürke téli kabátot, pantalon nadrágot viselt. Az elvitt pénz között 80 korona rézpénz volt. A rendőrség a nyomozást folyamatba tette.

\* **Hirtelen halál.** Vasárnap délután 7 óra tájban Rácz Flóra 50 éves vapaszámos asszony Francia-sor 12. sz. a. lakásán hirtelen meghalt. A házbeliek az esetre vonatkozólag azt adják elő, hogy este 7 óra tájban Rácz Flóra lakásából jajgatást hallottak, amire Szime László, Nagy Flóra és özv. Salamon Lajosné besiettek a szobába, ahol Rácz Flórát a földön fekvő találták. A megijedt házbeliek a fekvő asszonyt feltették az ágyra, azonban ezen idő alatt meghalt. A megejtett orvosi vizsgálat szerint Rácz Flóra halálát szívizélhűtés okozta. Rácz Flórának Nagyváradon hozzátartozói nem lévén, a rendőrség a lakást lezáratta.

\* **Öngyilkos cipész.** Tegnap délnél 12 óra tájban az izr. hiúkság fürdőjében Eder Dániel cipésmester öngyilkossági szándékából agyonlőtte magát. Felesége öngyilkosságára vonatkozólag azt adta elő, hogy férjét gyógyíthatatlan betegsége kergette a halálba, de arról sem ő, sem pedig hozzátartozói nem vettek észre semmit, hogy öngyilkossági szándékkal foglalkozott.

\* A) Ösmered Stern-t? B) Hogyne a Bémer-téren a villamos megállónál van a villamosfelszerelési üzlete.

\* **Késelés.** Tegnap délnél Szálka-utcán Kobori Kovács István Spejta József és Debreceeni János szóróútján után összeverekedtek. Aminek az lett a vége, hogy Debreceeni János, kést rántott és a két társát úgy összeszurkáltai hogy azokat a mentők szállították be az izr. kórházba. Az értesített rendőrök Debreceeni Jánost elfogták s előállították a rendőrkapitányi hivatalhoz, ahol a szurkáló embert letartóztatták s ellene az eljárást folyamatba tették.

## IRODALOM.

**A Szigligeti Társaság januári matinéja.** A Szigligeti Társaság csidei felolvasó ülései igazán irodalmi esemény számba mennek, amennyiben a Szigligeti Társaság felolvasó asztalánál egymásután látja vendégül a legérdekesebb és legnevesebb fővárosi írókat. A januári matiné, amelyet e. hó 16-án vasárnap délelőtt a Városháza nagytermében fognak megtartani, Kenedi Géza, a magyar irodalom e nagytalálékosságú kiváló egyénisége fog bemutatkozni a nagyváradit közönségnek. Kenedi Géza a vasárnapi matiné a nyelv titkairól fog érdekes csavargást tartani. A matiné másik érdekessége Erdélyi Miklós saigazgató felolvasása lesz. A nagyváradit színház ambiciózus igazgatója a moderna színházról fog előadást tartani.

Az érdekes műsort Imrik Péter dr. a Társaság alelnökének költeményei egészítik ki. Befejezőül pedig Etsy Emilia, a színház intelligens, nagytehetségű művésznője adja elő *Datka* és néhány versét. A pompás sikerűnek ígérkező matinéra jegyek Deutsch K. I., Glücksmann Ármán, Grósz Testvérek, Sebő Imre, Láng József, Vidor Maudó, Sonnenfeld Adolf és Huzella Gyula üzletében válthatók.

**A Katolikus Hittérjesztés Lapjai** folyó évi 1. száma a következő tartalommal jelent meg: A katolikus hit jövője Kínában és Japánban. — Missió Alaszka félszigetén. — A szentferencendi missiók ismertetése. Egyiptomi missiók. — Levél Japánból. — Missiói tudósítások: Európa, Bosznia, mint missióterület. — Előindia. Keresztut Szilvepurában. — Afrika Az ugandai királyság. — Kongó. Emberevő bemsültek — Szigetenger: Úszó misszióállomás Ujguineában. — Gyermekgyilkosság Ujguineában. — II. Lipót belga király és a hittérjesztés Kongóban. — Kegyes adományok. — Képek. Kína: Kínai stílusban európaiak számára épült palota — Japán: Jesszi keresztények. — Alaszka: Bernárd hittériő kutyáktól vont szánon. — Alaszka: Eszkimó kuayhó. — Alaszka: Anya gyermekével, kik legelőször keresztelkedtek meg. — Alaszka: Keresztény család. — Előindia: Keresztut Szilvepurában. — Afrika: Chue Dávid, Uganda ifju királya.

## SZÍNHÁZ.

### Heti műsor.

Kedd: Szerencse bolondja.  
Szerda: Szerencse bolondja.  
Csütörtök: Tosca.  
Péntek: Sasfiók. (Etsy Emilia).  
Szombat: Tosca.  
Vasárnap: d. u. Kis molnárné, este: Bűnös szerelem.

### A szerencse bolondja.

Bolondnak elég bolond, de szerencsésnek már nem szerencsés alkotás. Elvégre az ostobaságban a szimpádra is lehet némi határt tartani; a Szerencse bolondja azonban ezt a határt nem ismeri. Vasárnap délután a nyári szinkörben megjárják azok a képtelenül szellemtelen, kétségbeesetten üres viccek, a melyekkel a Szerencse bolondja meg van spékelve. A legjobb élce csattanója a fene s a III. felvonásban szegény Hajnalnak egész kuplé-sorozatot kell elénekelnie azzal a refrénnel, hogy menjen a fenébe! Bizony már majdnem a közönség is elmondta a refrént.

Az előadás, ilyen nivóju szindarabúál, egyszerű komédiázás volt. Aki jobban tudott komédiázni, annak volt legzajosabb sikere a karzatnál. Hajnal Gyurka királya, Kassay Romualdja, Pápay Albrecht hercege komikus maszkkjakkal derűtséget keltettek. Asszonyinak és Gózonnak volt néhány, némileg sikerült énekszám; Zsigmondy Anna ügyes alakítása kivált a többi, jelentéktelen komédiázás közül. Gogg Krisztina a király leány szerepét énekelte; máskor jobb sikere volt, kisebb énekszámokkal is. Ebben a szerepben brillirozni akart a magas hangokkal s a magas hangok túlélessé váltak. A tündérkirálynő szerepében Tissa Karola táncával vált ki, általában az egész darabnak a tánc, az I. felvonás ér még valamit látványos kiállításával. A többi — hogy is énekelte Hajnal a kupléja retrénjét?

**A szerencse bolondja.** Berthé gyönyörű zenéjű operettje, amelyen sokat mulatott a közönség hétfőn és vasárnap, ma adják harmadszor. A vidám operett iránt szép érdeklődés mutatkozik.

**Tosca.** Nagy és nehéz művészi feladat elvégzésére vállalkozik a Szigligeti színház énekes személyzete. Csütörtökön és szombaton előadják Toscát, ezt a világhírű, csodaszép operát, amelyet régen hallott a nagyváradit publikum. A főszerepet Károlyi Leona játssza.

## TANÜGY.

**Uj félév a jogakadémián.** A beiktatások és beiratások az 1909—1910 tanév II. félére folyó évi január 7—19-ig az igazgatónál, ellenben az egyes tanárok külön névjegyzékébe legkésőbb január 22-ig bezárólag eszközöltek, ezen napon túl a félévétel csak külön engedély alapján történehetik. A tandíj előzetesen lefizetendő, az első félévben nyert tandíjmentesség, ha csak az illető el nem vesztette, a II. félévre is érvényes. Ugyancsak a beiratáskor fizetendő 1 korona a M-nsa Academica javára. — A pót- és ismételt alapvizsgálatok I. évi január 20., 21. és 22-én tartatnak, — a nyilvános előadások január 24-én kezdetnek meg. Kelt Nagyváradon, 1910. január 10-én. Az igazgatóság.

## PÁVIRATOK.

### Hatvany Károly megkeresztelkedett.

Budapest, január 10. Hatvany Károly, a Hatvany Deutsch-cég egyik tagja ma a budai várkapolnában családjával együtt megkeresztelkedett. A keresztelésnél úgy az egyházi, mint világi méltóságok nagyszámban jelentek meg. A keresztapa gróf Szapáry Pál volt.

### Kirabolt malom.

Hódmezővári sárhely, január 10. Tóth Ferenc gőzmalmába három ismeretlen férfi behatolt és az őtöket leverte. A betörők a pénzszekrényt kifurták s abból 17000 korona készpénzt vittek el.

### Ongyilkos lelkész.

Nagyszentanna, január 10. Lupsics Lázár görögkeleti lelkész ma a gyorsvonat elé vetette magát. A vonat a lelkész fejét vágta le. Az öngyilkosság oka pillanatnyi elmezavar.

## MULATSÁG.

**Jogász estély.** Tegnap este zajlott le a jogászok táncestélye, amely mindig egyike volt a farsang legsikerültebb mulatságainak. Ebből az alkalomból a Fekete Sas kisterme színültig megtelt szép asszonyokkal és bájos fiatal leányokkal. A táncot »Nem ütök a jogászt agyon« szövegű csárdás nyitotta meg. Az egybegyűlt fiatalok vidám kedvvel kelt táncra. A mulatság egész reggelig tartott.

A mulatságon jelenvolt hölgyek névsora a következő:

**Asszonyok:** Özv. Ásmány Gyuláné, Kubik Gyuláné, Vass Jánosné, Puskás Lajosné, Kakas Istvánné, Váradit Ignácné, Békeffy Sándorné, özv. Kelepecz Lajosné, özv. Fülöp Sándorné, Középegy Kálmánné, Sztankovics Józsefné, Bagossy Béláné, Ravazdy Andorné, Szigeti Gáborné, Csengeri Andorné, Nosz Gusztávné, özv. Kövér Sándorné, Szondi Vilmosné

**Leányok:** Hegyesi Erzsike, Millye Irmuska, Vass Etelka és Iluska, Kubik Szidike, Puskás Ilonka, Kakas Mimike, Váradit Stefike, Vagner Ella, Békeffy Böske, Kelepecz Annus és Jolán, Fülöp Rózsika, Középegy Pirike, Móré Ilonka, Sztankovics Irénke, Bagossy Olga, Korda Irmuska, Szigeti Jolán és Mariska, Sándor Etelka, Csengeri Olga, Nasz Ilonka, Kövér Etuska, Szondi Mimike.

**Virágjelmez-estély.** Az idei farsang egyik legfényesebb estélyének január hó 22-én, a Vigadó összes helyiségében tervezett Virágjelmez-estély ígérkezik, melynek előkészítésében erősen fáradozik a rendezőség. Nagyvárad és a vidék leányai mind felkértek a részvételre s

igen sokan jelentették be megjelenésüket. Az estélyen a négy évszak lesz szimbolizálva virág-gyümölcs jelmezben vonul fel a fiatalság s jelmezbe öltözve lejtnek majd szebbnél szebb táncokat, melyre a próbák már erősen folynak. Lesz rózsakirálynő, tavasz, tél, nyár, ősznek király néja, aratóleányok és aratólegények, szüret, hólabdázás stb., stb. Az estélyre jelentkezhetni vagy jegyet előjegyezni *Bánóczy* főispáni titkárnál már most is lehet. Kezdeté este 9 órakor. Belépődíjak: Pánsz 30 kor., erkélyülés 8 kor., Karzatülés I—IV. sor 4 kor., a többi sorok 2 kor. Családjegy 4 (személyre) 10 kor., személyjegy 5 kor. A 4 és 2 koros karzatjegy a táncterembe való belépésre nem jogosít.

## ZENE ÉS MŰVÉSZET.

**A vasárnapi hangverseny.** *Culp* Julia és az orosz trio vasárnapi hangversenye iránt, melyet a zenepártólók immár nagy népszerűségre örvendő társasága rendez, napról napra fokozottabb érdeklődés nyilvánul a közönség körében. A jegyeket máris tömegesen vásárolják Vidor Manósnál, ami érthető, mert hiszen a művészi zenének bizonyára minden híve ott akar lenni azon az estén, mely páratlan művészi szentacókat hoz, amelyen *Culp* Julia a dicsőséges francia asszony hódító énekművésztében s a híres orosz trio előadásában gyönyörködhetik. A hangverseny a Vigadó dísztermében lesz. Tekintettel a nagy érdeklődésre, a közönség saját érdekében cselekszik, ha a belépőjegyről előre gondoskodik.

## KÖZGAZDASÁG.

### Budapesti fözsdeludósítások.

#### A gabonafőzede határidői.

Budapest, január 10.

— Délután 4 órakor. —

Buza május 1909. 50 kilogrammonként	14.35
Buza októberre — — — —	13.91
Buza ápr. — — — —	11.80
Rozs okt. — — — —	10.29
Zab májusra — — — —	—
Zab októberre — — — —	7.78
Tengeri máj. 1909 — — — —	7.86
Tengeri júl. — — — —	8.05
Tengeri májusra 1910. — — — —	7.24

#### Értékdőzsze.

— Délután 4 órakor. —

Osztrák hitelbank részvény	634.—
Osztrák magyar államvasúti részvény	736.75
Lezártuló bank — — — —	482.—
Révíssországi — — — —	572.—
Osztrák m. államvasúti részv.	697.50
Központi vasút — — — —	552.—
Városi vilamos vasút — — — —	269.—

#### Hivatalos árfolyamok

A budapesti áru- és értékdőzsze 1909. jan. 10.

Magyar arany járadék 4 szaz. — —	111.50
Magyar koronajáradék 4 szaz. — —	93.25
Magyar koronajáradék — — — —	82.75
Magyar földterherment. kötvény 4. sz.	240.—
Horvát-szlavon földterherment. kötvény	95.50
Osztrák járadék papirban — — — —	186.—
Osztrák járadék azülsben — — — —	145.—
Osztrák járadék aranyban — — — —	97.35
Osztrák korona járadék — — — —	99.—
1860. osztr. államsorsjegyek — — — —	116.50
Osztrák magyar bankrészvény — — — —	197.50
Magyar hitelbank-részvény — — — —	150.25
Osztrák hitelbank-részvény — — — —	730.—

Magyar hitelrészvény — — — —	748.—
London vista — — — —	631.50
Páris vista — — — —	689.50
20 frankos (Napoleon) — — — —	19.02
Német birodalmi márka — — — —	117.56
20 márkás arany — — — —	23.51

#### Vásárok áthelyezése a megyében

Vasárnap este az érdekeltek tudomására hozni, hogy a keresk. m. kir. miniszter ur megengedte, miszerint a biharmegyei Nagyrábé községben minden szedán állatfelhajtás és helyponaszadás nélküli betűvásár tartassék; továbbá, hogy Feketó községben a foyó évi január hó 19-én kiűrt országos vásár ez évben kivételesen január 20-án tartassék meg. Nagyvárád, 1910. január hó 10. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara: Huzella Gyula, kir. keresk. tan. elnök, dr. Salkadi Lajos titkár,

## NYILTTÉR.

### Vidám élet van a hegyek között.

Mikor a hegyet elborítja a hó: rohan a ródli, ugrik a ski, egyesben és versenyben, öröm nevet. Csak az a baj, hogy a sportolóknek a fele hurutal bűnhődik az élvezetért. Ekerülhetnek ezt a bajt, ha hozzá szokának, hogy mindig tartassék maguknál egy doboz valódi Fay téle szódát, az ásványvízszűrt, a mely mindig a szájukban lenne. Ez megvédi az érzékeny nyálhártyákat minden zavartól, azonkívül igen kellemes ízű is, mert üdítően hat. Okos sportember nem lehet meg nélküle. Szódoni posztulát minden idevágó üzletben lehet kapni, egy doboz ára 1.25 korona.

Főképviselet Magyarország és Ausztria részére: W. Th. Guntzer és k. udy. szállító, IV/1. Grosse Neugasse 17.

## Igazságszolgáltatás.

**A Haverda vádoltak Szegeden.** Szegedről jelentik nekünk: Szombaton este vitték át Szabadkáról a szegedi ügyészség intézkedésére Jánossy Aladart és Vojtha Antal Szegedre. A foglyokat külön-külön harmadosztályu fülében két két fogházor kísérte. Az átvétel után Jánossyt és Vojhát beszállították a csillagbörtönben lévő vizsgálati fogházba.

### REGÉNYCSARNOK.

## A réthegeyi választás.

Irta: Barabás Szaniszló.

(Folytatás.) 40

»Hát egy gazdasszony a vetélytársam?« sohajtá Nedvesi. »Mit csináljunk mostan? Beszéljük e le szándékának további kivételéről, vagy tétlenül bevarjuk a dolog kifejlődését?«

»Ez azon cseztben vagyok.« válaszolá a főkortes igen szentes hangon, »hogy itt nem csak ez asszonnyal, hanem a báróval is van dolguak, kinek fixa idejét nehéz lesz megdönteni. De azt sem javaslom, hogy közönyösen nézzük mozgalmait. — Varjuak még, tanulmányozzuk ezen különös jellemet, a véletlen alkalmat nyújtand misszionk mikor és mikénti megkezdésére. Mit tart ön házi urunkról?«

»Még nem vagyok tisztában ítéletemmel.« felelé a kérdezt. »Gazdasszonya azt mondja legalább hogy sokat utazott, tehát tapasztalásokat gyűjthetett magának. — Az igazat meg-

vallva egy eredetiségnek tartom őt s e tulajdonságot az emberekben igen sokra becsülöm, annyival is inkább, miután eme vonás már időkben a ritkább tümemények közzé tartozik. Az rendkívül tetszik nekem, hogy ő nappal alszik és éjjel ébren van; és magam is, ha körülményei engednék, örömezt utánoznom ezen költői színezettü életmódot.«

»Csak aludjék tetszése szerint édes Nedvesi uram, azzal nem törődöm.« jegyzé meg a főkortes sarkasticus mosollyal, »de ha az originalitásokban gyönyörét találja, akkor mindenestre Véka asszonyság az, ki leginkább megérdemli a figyelmet. — En részemről kezdek rokonszenvennel viseltetni iránta. Férfias bátor lelke és emáncipált magaviselete kiemelik őt a gyenge mindennapi női lények közül.«

»Csak gardasszony ne volna.« emlékedék magában Nedvesi, »Rangom alatt nem szállhatok le s egy közönséges fehér személynek nem udvarolhatok.«

Eközben megnyílt az ajtó s a báró macskái és kutyái kíséretében, teljesen felöltözve a szobába lépett.

»Nem unatkoztak az urak?« kérdé vendégeitől édes mosolygással. »Hi, hi, hi, ugye turcsa kérdés? Lassák, én soha sem éretem unalmat, annyira el vagyok mindig foglalva. Nekem ugy tetszik, mintba már láttam volna kegyedet.« folytatá ő, apró szürke szemével élesen vizsgálva Nedvesit, »s ha nem csalódom Pesten, midőn követ voltam.«

»En nem emlékezem, hogy báró urral már találkoztam volna.« mondá Nedvesi remegve azon gondolat miatt, hogy kitéte fölfedeztethekének.

»Hi, hi, hi!« nevetett a báró hangosan, »kegyed nagyon hasonlít Nedvesihez, a követjelöltökhöz. Ismerik-e őt?«

»Hiréből.« válaszolá a főkortes. »Annyi azonban bizonyos, miszerint barátom és Nedvesi közt igen nagy hasonlatosságnak kell lenni, miután már nem egyszer történt, hogy ez utóbbi személyével fölcserélték.«

(Folyt. köv.)

## VILÁG PÉNZESÉGEI

1107—1909. sz.

### Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a Nagyvárád városi kir. járás bíróságának 1909. V. III. 3116—1. számú végzésével Szacsavay Ákos ügyvéd által képviselt váradai ügyvédi kamara felperes javára 118 K 80 f. és jár. erejéig 1909 november hó 8-án foganatosított kielégítési végrehajtás után letöltött és 1260 koronára becsült következő ingóságok, u. m. falikepek, falóra, irógép, butorok, egyidejűleg a Vh. értelmében Aufrecht és Goldschmied cég javára 383 kor. 10 fill. s járulékaik kielégítésére is nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a margittai kir. járásbíróság 1909. évi V. 627—3. számú végzése folytán 118 korona 80 fill. tőkekövetelés, ennek 1909. évi július hó 1 napjától járó 5% kamatai, egyharmad százalék váltódíj és eddig összesen 30 kor. 50 fillériben bíróság már megállapított költségei erejéig Margittán leendő megtartására 1910. évi január hó 14-ik napjának délutáni 4 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legőbbit ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elővirezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatják és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi XL. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt Margitta, 1909. évi december 30.

Jóny,

kir. bir. végrehatój

Tisztelettel tudatjuk, hogy az  
élesdi erdőségeinkben

## termelt tűzifa szállítását és eladását

■ ■ ■ megkeztük ■ ■ ■

s ajánljuk vagononként

■ ■ ■ és méterenként ■ ■ ■

I-ső osztályu

■ ■ ■ *bükkhasáb tűzifánkat* ■ ■ ■

és vágott fát házhoz is szállitva.

Nagyobb vételnél megfelelő árengedmény!

Rendeléseket kérjük Központi  
irodánkhoz (Uri-utca 3. sz.)  
és **Fried és Társához** Te-  
leky-u. 16. **Telefon 914.**

— **Telefon 814.** —

**Élesdi Erdőipar és Koepfer-rendszerü**  
**Fatelitő r.-t** **Nagyváradon.**

## Értesítés.

A Leszámitoló és Jelzálogbank részvénytársaság igazgatósága 1909 november 20-án tartott közgyűlésén hozott határozata értelmében a társaság részvénytőkéjét 300000 koronával

**1.800.000 koronára**

azaz egymilliónyolcszáz ezer koronára felemeli a következő módok mellett:

1. Kibocsátanak 1500 drb új részvényt 200 korona névértékkel.

2. Minden új részvényért a részvénytőkére 200 korona, a tartaléktőkére 100 korona összesen tehát 300 korona fizetendő. Azonfelül a részvénykiállítás és illeték f-jében 3 korona.

3. A részvények értékében a jegyzéskor 50 százalék azaz 150 korona fizetendő, míg a másik 50 százalék azaz 150 korona, valamint a

3 korona kiállítási díj legkésőbb 1909 december 31 ig. Ezen időpontig a befizetett összegek után 5 százalék kamat térül vissza, míg a késedelmez fizetők 1910 január 1 től számított 6 százalék kamatot tartoznak fizetni.

4. A részvényesek az új részvényekre elővételi joggal bírnak s pedig aképen, hogy 5 drb. régi részvényre 1 új részvény jegyezhető

5. Az új részvények a régiakkal mindenben egyenlők s már az 1910 üzletév jövedelmében részesednek.

6. A részvényesek elővételi jogukat részvényeik bemutatásával 1909 évi december 15 napjáig bezárólag gyakorolhatják, — míg a részvényjegyzés zárhatárideje 1909 december 20 napja.

Magyvárad, 1909 november 20

**A Leszámitoló és Jelzálogbank r.-t.**  
**igazgatósága.**

## Belépési felhívás.

A polgári takarékos és segélyszövetkezet Kossuth-u. 4. sz.

1910. január 1-én megnyitja

**15-ik évtársulatát.**

Az igazgatóság ez uton felhívja Nagyvárad város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszés szerinti számú törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetenkint 1 kor. fizetendő a szövetkezet pénztárába. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk útján is eszközölhetik. Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelte után a tagok az általuk ekként megakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtsön és hogy tagjai hitelének, keresetének és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson. Kölcsönök adatnak: a) a heti befizetések kilenczted része erejéig minden további biztosíték nélkül; b) ingatlanokra; c) elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra; d) megfelelő kezességgel mellett váltóra, kötelezvényre. A szövetkezetbe való belépés alkalmával törzsbetétenkint 50 fillér beiratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbetétit, könyvecskéjét.

Tisztelettel

„a Polgári takarékos- és segély-szövetkezet”  
**igazgatósága.**

## Kecskeméthy István

**Nemzeti szállodája, étterme és kávéháza, Kert utca, ipartestületi has.**

Van szerencsém, úgy a helybeli, mint a vidéki közönség b. tudomására hozni, hogy a Nemzeti szálloda összes vendégszobáit, sörcsarnokát, éttermét és kávéházát ujonnan átalakítottam azokat a mai kor igényei szerint berendeztem, a szobaárakat pedig leszállítottam. Egyben kiemelem, hogy nyáron át szép kerthelyiség áll a közönség rendelkezésére.

**Jó magyaros konyhám, frissen csapolt kőbányai sör és sajátermésű boraimat**  
mérsékelt áron biztosítom vendégeim részére.

Naponta friss és izletes villásreggeli ebéd és vacsora. Abonensek elfogadtatnak, mérsékelt árak mellett.

Ugy a szállodát, mint a sörcsarnokot és éttermet személyesen vezetem s vendégeim pontos és előzékeny kiszolgálásáról mindenkor gondoskodom.

Szíves pártfogást kér tisztelettel

**Kecskeméthy István,**  
vendéglős.

Uj üzlet!

Uj üzlet!

Villamos és légszesz felszerelési vállalat

**Benedek és Frisch**

Sas passage.

Telefon 946

Raktáron tart villamos és légszesz felszerelési alkatrészeket. **Olcsó fény** társulat kizárólagos képviselője. Elvállalunk karban tartásokat légszesz villany házi esengőket és telefonokat. Költségvetésekkel díjmentesen szolgálunk. Telefon hívásokra személyesen megjelenünk.

Kiváló tisztelettel

**BENEDEK ÉS FRISCH.**



## LÖRINCZ MÓR Nagyvárad, Bémer-tér

Legnagyobb raktár grammophon, beszélő gépek, alkatrészek és lemezekből.

✿ **Gramofon javítások** ✿

mérsékelt árért szakszerűen és felelet mellett. Le-  
mezek mindkét oldalon bejátszva 2 koronától feljebb.  
Folyton raktáron új felvételek.

Eredeti belga fegyverek, töltények, vadász-táskák  
nagy választéka.

ALAPITTATOTT 1895-BEN.

DEO ADIUVANTE!

ALAPITTATOTT 1895-BEN.

# Imrek Károly épület- és műbutor asztalos Nagyvárad, Szaniszló-u. 46.

Lakás és műhely Szaniszló-  
utca 46. szám. — Jó fiúk  
tanulónak felvételnek.

Helvi és vidéki meghívásra  
azonnal megjelenek.

Tisztelettel értesitem igen tisztelt megrendelőimet valamint Nagyvárad és Biharvármegye igen tisztelt közönségét, hogy a szakmamba vágó mindennemű

## épület- és műbutor munkákat

készítés végett vállalom, azokat a legnagyobb gonddal és izléssel a mai kor igényeinek megfelelőleg tetszésre készítek bármely színben és mintára előnyös árakért. Nemkülönbben mindenféle butorokat átalakítok, javítok, fényezést és mattolást szakszerűen eszközölök. Továbbá zárdák, intézetek, iskolák, egyesületek, gazdaságok helyiségeinek felszereléseit, azoknak gondosan való jókarban tartását illetve javítását jutányos árért vállalom fel. Magamat, valamint cégemet a nagyérdemű közönség becses pártfogásai a ajánlva, minél gyakoribb megbízásaiért esedezve vagyok kiváló tisztelettel **IMREK KÁROLY.**

— Teljesen új áru! —

Vann sz. rendelésértesítési, hogy a  
Teleki-utca 10. szám alatt  
**rás s látszerészeti**  
üzletemet megnyitottam.

Tisztelettel:

**Weinsteck Fülöp**

órák és látszerész.

Nagyvárad, Teleki-utca 10. sz. a.

## Lévai Márton

sirkőraktára

Nagyvárad, Fő-utca 20.

## Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban,

A »Nagyváradai Hitelbank tak.  
és segélyszövetkezet«  
V-ik évtársulatának kifizetései  
megkezdőtek.

Közgazdasági Bank Részv.-társ.  
Nagyvárad, Teleki-utca 10 szám

Telefon 742 sz. Postatakarékpénztár 20161 sz.

Betétek után tiszta

**5%**

kamatot fizet

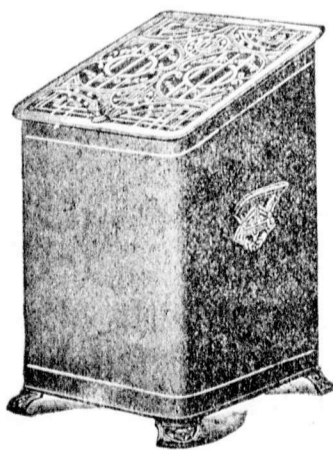
## Első Nagyváradai Vas- és Rézbutorgyár

Nagyvárad, Szacsvey-utca 17. és Kapuczinus-utca 5. sz.

Készít mindennemű

## vas- és rézbutorokat

a legegyszerűbbtől a legdélzesebb kivitelig. Hálószoza butorokat sárgarézből, angol minta szerint, amelyeket nem kell tisztítani és állandóan megtartják rendes fényüket. Szabalmazott féregmentes sodronygyártételeket a legszolidabb árak mellett. — Használt rézbutorok ujonnan való átalakításra felvállal-  
tatnak olcsó áron. Tisztítani nem kell, mert a fényt állandóan megtartják.



## == Kályha kiállítás ==

hosszanégy METEOR kályhákból, kályhatálcák, előtétek, faládák, széntartók, kályhaellenzők, paravánok legszebb  
hivitelben. Valódi porosz fütöszen

Telefon 390 sz.

## Tarsoly és Risztó

különlegességű vaskereskedésében, Rákóczi-ut.

M. KIR. LŐPORÁRUDA

és mindennemű töltények raktára.

